

"Frații Moravetz"

Librăria, Editura și Tipografia Moravetz – una din cele mai mari case editoriale din România în perioada interbelică

Frații Moravetz s-au născut la Keszthely, Ungaria, într-o familie modestă de evrei, tatăl fiind croitor. Iuliu (Gyula) Moravetz, n. 1870, a învățat meseria de tipograf la Budapesta, iar Maurițiu (Mór), n. 1872, a fost angajat la o editură de cărți și note muzicale tot la Budapesta.

În anul 1895, frații Moravetz cumpără o mică tipografie în cartierul Iosefin din Timișoara. Câțiva ani mai târziu, angajează pe Alexandru (Sándor) [Borgida](#) (1895, Satu Mare, Ungaria - 1965 Timisoara, România), iar mai târziu, pe fratele mai tânăr al acestuia, Edmund (Ödön) Borgida (1897, Satu Mare, Ungaria - 1985, Montreal, Canada), care din 1923 devin parteneri asociați alături de frații Moravetz, dar firma își păstrează numele "Moravetz".

Împreună reușesc să mărească și diversifice activitățile firmei, care devine una din cele mai mari din România. Librăria importă numeroase cărți străine și are o secție de partituri muzicale și o secție de artă cu vânzări de tablouri, condusă de Paul Borgida, fratele mai tânăr al celor doi frați Borgida. Importul de instrumente muzicale este înfloritor. În afară de partituri muzicale, tipografia Moravetz tipărește și manuale, caiete, broșuri și altele. Există, de asemenea, o bibliotecă de împrumut și o legătorie.

Editura Moravetz s-a distins prin promovarea compozitorilor români. În revista *Muzica*, editarea căreia a fost preluată de Editura Moravetz, George Enescu scria în 1925 : "Ceea ce întreprinde firma Moravetz este cu totul lăudabil și merită cea mai mare încurajare pentru binele nostru al tuturor".¹ Deosebit de valoroasă a fost colaborarea cu compozitorii [Sabin V. Drăgoi](#) și cu [Bela Bartók](#). În 1946 a publicat opere de [Max Eisikovits](#).

În anii 1940-1944 firma a fost "românizată", dar proprietarii și-au continuat activitatea ca angajați. După război și-au recâștigat drepturile până în 1950, când firma a fost naționalizată.

Legături externe

Moravetz testvérek pe wikipedia.hu

https://hu.wikipedia.org/wiki/Moravetz_Testv%C3%A9rek

Lava Bratu, Evoluția vieții muzicale timișorene în perioada antebelică, în *Analele Banatului*, S.N. ARHEOLOGIE-ISTORIE, XV, 2007

¹ Lava Bratu, Evoluția vieții muzicale timișorene în perioada antebelică, în *Analele Banatului*, S.N. ARHEOLOGIE-ISTORIE, XV, 2007

http://www.muzeulbanatului.ro/mbt/istorie/publicatii/analele_banatului_2007/analele_banatului_2007.pdf pp. 225-227

http://www.muzeulbanatului.ro/mbt/istorie/publicatii/analele_banatului_2007/analele_banatului_2007.pdf pp. 225- 227

Vulpe, Damian: *Editura Moravetz din Timișoara și rolul său în cultura muzicală bănățeană*, în „Muzica – dialog intercultural. – Confluente interculturale în Banat“, Edition Musik Südost, München 2005

Borgida Edmund (Ödön) și Alexandru (Sandor)

http://www.bjt2006.org/GN_mini_Borghida_5214.pdf

Album de fotografii

<https://plus.google.com/photos/102933001133634706661/albums/6126414060917041601?hl=fr>

Alte surse de informații: Agnes Schatteles, n. Borgida, fiica lui Ödön și Gertrud Borgida; Kati Breger, n. Naschitz, mama căreia a fost Zsuzsi Moravetz